

Тема: РМ.Складання конспекту тексту наукового стилю

Мета: поглиблювати поняття про конспект як вид роботи з текстом, удосконалювати вміння аналізувати готовий конспект, зіставляти авторський текст і текст конспекту; розвивати вміння здійснювати змістово-композиційний та мовний аналіз тексту наукового стилю, сприймати прочитаний текст, розуміти його, стисло відтворювати зміст прочитаного; виховувати культуру науково - дослідницької праці.

Тип уроку: урок мовленнєвого розвитку.

Перебіг уроку

I. Організаційний момент.

II. Ознайомлення учнів з темою, метою й завданням уроку.

□ Вступне слово вчителя.

- *Хто розумніший: людина або комп'ютер?*

Чи знаєте ви, що комп'ютер архівує інформацію рівномірно та прямолінійно, скорочуючи її в 2-3 рази? Людина все-таки розумніша за комп'ютер, тому вона не архівує, а конспектує, виділяючи одне, пропускаючи інше, підсвідомо запам'ятовуючи третє, і в результаті - скорочує текст майже в 10 разів!

III. Актуалізація опорних знань.

□ Бліц-опитування .

- Які види запису ви знаєте? (*План, тези, виписки, конспект*).
- Як правильно складати тези? План?
- Яка різниця між конспектом і конспектуванням? (*Конспект — це короткий запис змісту певного тексту, конспектування — це складний процес, у якому поєднується читання з письмом*).
- Яка мета наукового стилю? (*Інформування про певні результати наукових досліджень*).
- Які ознаки наукового стилю й мовні засоби їх реалізації?

Основні ознаки наукового стилю: **ясність і предметність тлумачень, логічна послідовність і доказовість викладу, узагальненість понять і явищ, об'єктивний аналіз, точність і лаконічність висловлювань, аргументація та переконливість тверджень.** Головна ознака наукового стилю — **термінологічність.**

- На які підстилі він поділяється? (*Власне науковий, науково-навчальний, науково-популярний*)

- Чим відрізняється запам'ятовування художніх і наукових текстів? (*Художні спрямовані передусім на емоційне сприйняття, усвідомлення певної моралі, тому їх можна запам'ятовувати цілісно; наукові тексти спрямовані на освіченість людини, що передбачає їх логічне опрацювання, детальне запам'ятовування.*)

- Зазвичай, наукові тексти великі за обсягом. Що допомагає нам їх запам'ятовувати? (*Скорочування; записування основних відомостей, окремих прикладів. Тобто конспект*)

IV. Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу

□ **Слово вчителя.** (*Виділений текст записуєте у зошити*)

- Конспект – це короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції. Конспект складається з плану, стисло викладених основних положень, фактів і прикладів.

Щоб більше дізнатися про конспектування, розглянемо рубрики.

1.«Вчимося писати конспект».

1. Уважно прочитайте текст. Під час читання відмічайте незрозумілі місця, незнайомі слова, нові імена, дати.
2. Поділіть текст на логічно-сміслові частини.
3. Складіть простий детальний план – послідовний перелік основних думок автора.
4. Під час повторного читання відзначте, як автор доводить основні думки своєї роботи.
5. Прочитайте відзначені місця й коротко послідовно їх запишіть (складіть тези).
3. Помічайте на полях значення нових та незнайомих слів і понять, записуйте власні думки, коментарі, оцінки прочитаного.
4. Намагайтеся передати думки автора своїми словами.
5. Цитуйте лише те, на що можна буде посилалися як на авторитетний виклад думки.
6. Під час конспектування великого тексту вказуйте на полях відповідні сторінки книги.

Щоб правильно конспектувати, потрібно перш за все навчитися складати план і тези твору, що вивчається. Можна сказати, що конспект – це тези, розширені, доповнені конкретним матеріалом, фактами (цифри, таблиці, схеми).

Розрізняють два види конспектів : **текстуальний і вільний**.

Працюючи над текстуальним конспектом, необхідно знайти в тексті твору текстуальну відповідь на поставлене питання. Такий конспект може бути як стислим, так і детальним.

Вільний конспект потребує вміння виразити основні думки своїми словами, опускаючи все другорядне й зупиняючись лише на найголовніших фактах.

Іноді виникає потреба законспектувати кілька творів, близьких за тематикою. Такий конспект називається **тематичним**. Будується він на основі спеціального плану, складеного під час вивчення певного теоретичного питання. Мета тематичного конспекту – глибше, всебічно вивчити проблему, підготувати матеріали для доповіді, лекції.

При конспектуванні лекції, якщо ви не встигли щось записати, залиште місце в конспекті. Після лекції допишете. Коли вам трапляються незрозумілі слова чи вирази, зробіть позначку на полях, а після лекції запишіть тлумачення цих слів за словником.

2.«Бібліографія».

1. Бібліографічний опис книги має чітку послідовність:

А. прізвище та ініціали автора;

Б. назва книги;

В. вихідні дані – місто, видавництво, рік, кількість сторінок.

Зразок: Дичківська О. О. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Київ : ДІА, 2018. 82 с.

Якщо ви конспектуєте газетну чи журнальну статтю, посилання на неї оформлюється наступним чином.

Зразок: Кучеренко О. О. Конституційні права людини і громадянина // Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92

2. «Скорочення окремих слів і словосполучень».

Основні вимоги до скорочення слів.

1. Скорочувати можна часто вживані слова або терміни, які повторюються в тексті, їх рекомендується позначити в конспекті першою великою літерою слів, що входять до їх складу, наприклад: *речення – Р, складне речення – СР, складне синтаксичне ціле – ССЦ, безсполучникове складне речення – БСР, складний дієслівний присудок – СДП* тощо.
2. Для ряду слів української мови існують загальноприйняті скорочення, які можна використовувати у своїх записах. Це стосується й аббревіатур. Ось деякі з цих скорочень:

акад. – академік

вид-во – видавництво

гл. – глава

зб. – збірник

м-во – міністерство

напр. – наприклад

обл. – область

р-н – район

рр. – роки

с. – село, сторінка

3. У кінці скороченого слова не повинно бути букв на позначення голосних та м'якого знаку; зберігається корінь слова (книжн., газетн., тощо).
4. Не скорочуються власні назви.

□ ПАМ'ЯТКА «Необхідні вміння для якісного конспектування»

- 1. Уміти виділяти головне.**
- 2. Структурувати текст.**
- 3. Відкидати другорядні, неістотні факти.**
- 4. Здійснювати скорочення тексту.**
- 5. Критично оцінювати текст, робити висновки, узагальнення.**
- 6. Переформулювати думки своїми словами.**
- 7. Оформляти конспект відповідно до мовних норм.**

V. Практичне завдання, спрямоване на формування комунікативних умінь і навичок.

- Дослідження-порівняння. *Зіставте текст статті та текст конспекту. Чим вони відрізняються один від одного?*

Стаття.

Конспект — це стислий виклад; він містить найсуттєвіші факти, положення й висновки книги.

Конспектування — кропітка, але вдячна праця, яка дає вміння точно мислити й говорити, вибирати лаконічну форму, обдумувати весь прочитаний матеріал. Зміст книги після такого осмислення й чіткого викладу легше запам'ятовується.

Дуже важливо виробити в собі навички до так званого партитурного читання, тобто такого ознайомлення з книгою, яке дозволяє за дві-три години одержати правильне уявлення про неї, довідатись, що там найцікавіше, який фактичний матеріал у ній можна знайти (як свідчить практика, протягом двох-трьох годин можна познайомитись з працею обсягом 200-300 сторінок настільки, щоб її зміст залишився в пам'яті як своєрідний резерв).

Конспектувати слід не одразу (при першому читанні). Доцільніше спочатку отримати загальне уявлення про твір у цілому, а лише після цього, при повторному його читанні, почати конспектування.

Існує два види конспектів: текстуальний конспект (найважливіші положення виписують у вигляді точно документованих цитат) і вільний

конспект (це стислий переказ праці; у формі цитат: включаються лише корінні принципові положення, висновки, формулювання).

Техніка конспектування: головні ідеї й положення книжки виділяти (підкресленням, новим рядком, розміром літер тощо.); цитати супроводжувати позначенням сторінки; на полях робити короткі підзаголовки, що розкривають зміст розділу. Дуже корисно розшукати рецензію на книжку й використати її. Тоді зростає об'єктивність знань, при зіставленні різних точок зору на одну проблему є можливість уникнути повторення перед аудиторією неточностей і хибних положень книги, якщо з'явиться потреба на неї посилатися (За А. П. Коваль).

Конспект

План	Конспект
1.Що таке конспект?	Конспект — це короткий виклад твору, що містить найсуттєвіші факти, положення й висновки книги.
2. З якою метою складають конспект?	Конспектування формує вміння точно мислити й говорити, вибирати лаконічну форму, сприйняти весь прочитаний матеріал. Зміст книги після такого сприйняття й чіткого викладу легше запам'ятовується.
3.«Партитурне читання»	«Партитурне читання» дозволяє за дві-три години одержати правильне уявлення про книгу, довідатись, що там найцікавіше, який фактичний матеріал у ній можна знайти.
4.Види конспектів	Існує два види конспектів: текстуальний конспект (найважливіші положення виписують у вигляді точно документованих цитат) і вільний конспект (це стислий переказ праці)
5.Техніка конспектування	Техніка конспектування: виділяти головні ідеї й положення книги; супроводжувати цитати позначенням сторінки; робити на полях стислі підзаголовки, що розкривають зміст розділу.

VI. Підсумок уроку.

☐ Рефлексія.

Чи був корисним для тебе сьогоднішній урок?

VI. Домашнє завдання.

Скласти і записати у зошити план і конспект статті, поданої у вправі 523 (с.249-250)